

EGYÉNI BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK AZ ÓVODÁBAN

„Minden ember egy mérhetetlen csoda, és a hozzá vezető útnak is csodának kell lennie.”

/Erich Fromm/

Nincs két egyforma gyermek, ahogy két egyforma levél sem. Mások az öröklött adottságaik, más környezetből jöttek, másfajta nevelő hatások érték őket, más a fejlettségi szintjük.

Ezért egyéni bánásmódra **minden** gyermeknek szüksége van!

Azoknak a gyermekeknek is, akik sajátos –pozitív vagy negatív tulajdonságaikkal az óvodában nem hívják fel magukra a figyelmet.

Az egyéni bánásmódot csak akkor lehet érvényesíteni, ha minden egyes gyermek individuális jellemzőit ismeri az óvodapedagógus és ahhoz igazítja bánásmódját, nevelői hatását.

Ebben segítségére vannak a szülők, hiszen tőlük kapja a legfontosabb információkat a gyermekről, valamint az óvodai fejlődési dokumentáció vezetése.

A gyermekek közötti fejlődésbeli különbségek megnyilvánulnak:

- Eltérő biológiai szükségleteikben (testi, idegrendszeri sajátosságaikban)
- Adottságaikban (értelmi képességeik, kifejezőkészségük terén)
- Tapasztalataikban, egyéni élményeikben
- Mozgásigényükben (túl mozgékony, megülő)
- Társas magatartásukban, kontaktusteremtésükben (visszahúzó, aki mindenkiel rögtön megtalálja a hangot)
- Érzelmeikben
- Érdeklődésükben, aktivitásukban
- Pszichés és kognitív fejlettségükben

Az eltérő fejlettségű gyermekeknek minden helyzetben joguk van más ütemben haladni!

Az óvodapedagógusnak biztosítania kell minden gyermek számára a differenciált, egyéni bánásmód elvét.

A differenciálás területei, eljárásai:

Tartalomban való differenciálás, ami a gyermek igényére támaszkodik, valamint a gyermek már meglévő ismereteire, tapasztalataira, érdeklődési irányultságára (pl. autók, állatok, stb.) Differenciálhatunk a tartalom mennyiségében, részletezettségében, minőségében.

Célban, szintben való igazodás a gyermek igényeihez, tapasztalataihoz. A cél az egyes fejlődő képességek fejlettségének elérése, valamint jártasságok, készségek kialakulása. Ennek érdekében azonos vagy eltérő szintű feladatok végzése; más eszközök bevonásával, egyszerűbb vagy bonyolultabb problémák felvetésével;

A módszerek használata is igazítható a gyermek igényeihez. Egyes gyermekeknél a beszélgetést, megbeszélést részesítjük előnyben, másoknál, vagy más helyzetben az elbeszélés, a bemutatás, szemléltetés, magyarázat ... eljárásait választjuk, vagy az értékelés módszerének különféle eljárásait (elismerés, megerősítés, dicséret, jutalmazás, bátorítás, ösztönzés, stb.)

A differenciálás területei:

A **munkaformák**at is igazíthatjuk a gyermeki igényekhez. Van olyan gyermek, aki szívesebben tevékenykedik egyénileg vagy párosan (óvópedagógussal vagy a barátjával), csoportban (homogén vagy heterogén csoportban; vagy szimpátia alapján létrejött csoportban...stb.), frontális körülmények között.

A **szervezés** módjának igazítása a gyermeki igényekhez. A szervezés lehet kötött, kötetlen, történhet mikrocsoporthoz, kooperatívan, stb.

Az **információk átadása** során a közvetítésmód csatornájában való igazodás a gyermeki igényekhez. Auditív, vizuális, audio-vizuális, kinezetikus, komplex, interaktív, tárgyi, síkbeli, makett, manipulatív, kísérleti, természetes, mesterséges eszközök használatával, szimbólumok, technikai eszközök...stb.

A differenciálás területei:

Az információ megszerzése, vagy **a tevékenység folyamatának struktúráját, felépítését** is lehet igazítani az egyes gyermekek igényeihez

Pl :játékba ágyazottan, játékra építve, komplex tevékenységsorban, integráltan, valamint projekt módon; egy téma körüljárásaként, vagy egy probléma megoldásaként, vagy a kis lépések elvét követve, vagy nagyobb lépésekben, stb.

A **nevelés stílusában** is igazodik az egyes gyermekek igényeihez Demokratikus, ráhagyó, diktatórikus, szeretetteljes, családi, elfogadó.

A differenciálás területei:

A **munkavégzés ütemében, tempójában** való igazodás a gyermekhez. A feladatvégzés sebességéhez való igazodás: lassú, gyors, időre, egyéni tempóban, kiegészítő feladatok adásával.

A **válaszadás módjában** való igazodás a gyermeki sajátosságokhoz. Szóban, rajzban, megmutatva, megsúgva, megépítve, elkészítve, megalkotva, kiválasztva a helyeset.

A **segítségadás módjában, önállóság fokában** való igazodás a gyermekhez. Önállóan, segítve, magyarázva, utánózva, bemutatva, megmutatva, együtt végezve kis segítséggel, együttvégezéssel, hivatkozással...stb.

Az **egyes gyermekre fordított idő mennyiségében, minőségében** (segítséget kérve-kapva, ráfigyelve, eligazítva, ölbe véve, mellé ülve, csak ottlétként... stb.)

Az óvodapedagógus a mindennapi munkája során a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építve változatos tevékenységeket szervez, melyeken keresztül a gyermekek további élményeket, tapasztalatokat szereznek a természeti és társadalmi környezetről.

Az óvodapedagógus:
tudatosan átgondol,
feltételt teremt,
megtervez,
ösztönöz,
modellál,
differenciál.

2. különleges bánásmódot igénylők

Átlagtól való eltérés iránya	negatív irányban eltérők	pozitív irányban eltérők
A szükséges foglalkozás tartalma	felzárkóztatás	tehetséggondozás

A gyermeki fejlődés nyomon követése személyre szabottan

Minden egyes óvodás gyermek képesség és személyiségfejlődését az óvodapedagógusa felméri, elemzi, értékeli, dokumentálja az intézmény által meghatározott módon. Ez nagyban elősegíti és ellenőrizhetővé teszi az egyéni bánásmód és differenciált fejlesztés tervezésének, gyakorlatának tudatosságát az egyes csoportok/gyermekek esetében.

Felhasznált irodalom, egyben könyv ajánló:

- Bakonyi Anna – Karczewicz Ágnes: Az óvodai differenciálás mindennapjai, Neteducatio Kft. 2017.
- Kolozsváry Judit: Más gyerek, más szülő, más pedagógus 2002, Okker kiadó
- Körmöci Katalin: A gyermek szükségleteire épített tanulás az óvodában Flaccus, 2019
- Körmöci Katalin: A személyes bánásmód kézikönyve, Sprint Kiadó, 2018